

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

Totu-odata organulu publicatiuniloru „Societátii pentru fondu de teatru nationalu.“

<p>Pest'a domineca 20 dec. 1 ian.</p>	<p>Va esi in fia-care domineca, cu portrete si alte ilustratiuni; ca premiu se dau tablouri pompóse. La fia-care numeru se alatura o cöla de romanu.</p>	<p>Pretinulu pentru Anstri'a pe ian.—jun. 5 fl. pentru tablou 50 cr. Pentru Romani'a pe ian.—jun. unu galbenu, pentru tablou doi sfanti.</p>	<p>Nr. 51.</p>	<p>Cancelari'a redactiunii Strat'a Dunarei Nr. 3, unde sunt a se adresá manuscriptele si banii de prenumeratiune.</p>	<p>Prenumeratiunile se potu face la tóte postele. Pentru Romani'a in libra- ri'a dloru Socecn et comp. in Bucnresci.</p>	<p>Anulu VI. 1870</p>
---	--	--	--------------------	---	--	-------------------------------

Catra sororile mele romane!

Femei romane, iubitele mele sorori, permiteti-mi sê vi adresedi câte-va cuvinte! Nu voiti sê aflati, *cine* vi le adreséza? ci simplu numai *ce* vi se adreséza? Numele impórta pré pucinu in cumpen'a ideiloru. Acceptati ide'a, desconsiderati numele, — si eu voi fi multiamita!...

In colónele aceste i pré iubite foi s'au scrisu multe idei frumóse despre innalt'a misiune a femeii in genere, si a femeii romane in specialu....

S'a dîsu, câ misiunea femeii romane consiste intru intemeierea si desvoltarea culturai nationale, care unic'a póte numai sê ne salveze de pericolulu, ce ne amenintia din tóte partile... si sê ne 'naltie la glori'a antica a protoparintiloru nostri....

E bine, inaintarea culturai nationale sê ni fía dara suprem'a devisa in tóte lucrâriile nóstre! Cultur'a nationala sê fía evangeliulu nostru, ce trebuie sê-lu invetiâmu cu pietate, si sê-lu dâmu copiiloru nostri dreptu ereditate stramosiésca. Sê ne servimu dar de tóte midilócele, cari sunt menite a desvoltá in noi simtiemintele iubirii de patria, limba si nationali-

tate; se usâmu de tóte organele create pentru desvoltarea culturai nationale!

O asemenea intreprindere e si unic'a nóstra fóia „Familia“, care tinde a pune o base solida acestei culturai nationale, — desvoltandu sacrele ei precepte intre femeile romane, cari au sê educe generatiunea víitória.

Femei romane! „Famili'a“ lupta sub unu drapelu, care e si alu nostru, câ-ci pe acestu drapelu sunt scrise dóue cuvinte sacre: „Cultura nationala!“ Sê venimu dar din tóte partile intru ajutorarea acestui drapelu, ca triumfulu lui sê póta fi cu atâtu mai siguru!...

Anulu nou se apropia!... Sê facemu noi, sorioére romane, ca acésta modesta fóia in anulu víitoriu sê póta continuá lupt'a in contra intunerecului cosmopolitu cu poteri renoite!... Sê facemu, ca innalt'a idea a romanismulu sê se propage cu mai multa sigurantia!...

Anulu nou s'apropia... Sê adunâmu in giurulu drapelulu „Familiiei“ câtu mai multe partinitórie, — ca astu-felu ea sê-si póta innaltia fruntea cu convinctiunea unui triumfu siguru, si astu-felu sê póta produce nóue si prin noi natiunii rezultate si mai frumóse!

O cetitória a „Familiiei.“

Insirate margarite.

VIII.

— 22 decembrie 1870. —

Amice!

— Candu înceta arta? me întrebi amice!

— Candu incepe a fi oportuna, este respunsul meu.

Déca vei fi de acordu cu mine séu nu, de-o-camdata nu sciu. Credu inse multu, câ nu vei poté fi altu-feliu.

Si lucrulu celu mai reu este oportunu fôrte adese ori. Veninulu celu mai acutu este de multe ori singurulu midilocu pentru scaparea vietiei.

Oportunitatea este cuventu vechiu, dar fôrte nou in intielesulu ce i se dá asta-di.

Asta-di totulu trebuie sê fia, nimicu altuceva, decâtu oportunu.

Oportunitatea in limb'a tradatoriloru, mincinosiloru, lingâiloru, a fanfaroniloru si carpaciloru, este articolulu gramaticalu lu, le, a., fara de care Romanulu nu ar poté vorbí limb'a sa, séu nu ar fi intielesu.

Artea este libera, oportunitatea sclava impregiurâriloru.

Este dar posibila o arte oportuna, unu focu-apa, unu raiu-iadu, unu angeru-dracu?

Nici odata! pentru câ, tacêndu de religiu-ne, ins'a-si natur'a nu permite asié ceva.

Cu tôte acestea inse, spiritulu timpului de adi, bastardu cum este in tôte, atinge si infectatéza pe dí ce merge totu mai multu prin suflarea sa, si regiuni de acelea, cari totu-de-una au statu mai pe susu de cursulu turbure si nesiguru alu vietiei de tôte dîlele. Nu vorbescu de politica, pe care, de nu ar fi fostu oportunitatea, ar fi luat'o dr.... de multu, vorbescu inse de arti, alu caroru scopu este totu-de-una idealulu séu mai bine viéti'a inaltata la idealu.

Oportunitatea, acésta scarbósa lighiona, a intratu si in santuarulu artiloru, si a inceputu a târí idealele prin noroiulu vietiei de tôte dîlele; si din nefericire, arta cea mai sublîma, cea mai influitória: poesí'a este cea mai innamolita.

In locu de *diei* nu mai aflâmu laudatu si pré-maritu in ea, decâtu numai sugrumatori de popóre, in locu de dîne, baiadere, in locu de amoru desfrêu, in locu de meritu tradare, in locu de adorare lingarire, in locu de adeveru minciuna!

Dar ce sê mai lungescu vorb'a!

In scrisóra mea anterióra ti-am scrisu despre „101 fabule“ ale lui G. Sionu, si am aretatu câ acelea nu potu suportá mesur'a artei, nu potu sê stea facia cu ea.

Am audítu inse pe unii dîcându, câ se póte ca aceste fabule sê nu intre in cadrulu artei, acésta inse deróga pucinu pretiului loru, séu celu pucinu recomandârii ce ele o merita ori-si-cum in timpulu de asta-di, câ-ci ele atingu impregiurâri de ale nóstre bune si rele.

Sunt cuvintele loru acestea, ér nu ale mele!

Totu-si eu dîcu, câ parerile acelora pucinu chiare, si mai pucinu precise, au óre-care cuventu. La acestu cuventu inse trebuie sê-i aflâmu *numele*. Si candu lu-vomu aflá, ne vomu intielege deplinu.

Pentru ce sê ne facemu a cautá dupa elu pre nu sciu unde, candu noi l'amu si aflatu. ?!

Elu este oportunitatea. Sunt *rele* fabulele lui G. Sionu, am audítu dîcându-se, dar sunt *bune*, câ-ci se lovescu cu timpulu nostru, voiau sê dîca, câ, sunt oportune. Si pentru ca lucrulu sê nu pérda nimicu ce ar fi in avantagiulu oportunitâti: „101 fabule“ au si *egid'a loru princiararia*, de sub care si-scotu capetele cum si le scotu bróscele tiestóse de sub tiesturile loru.

Unu lucru câtu de reu, este bunu, candu nu voesci séu nu poti avé altulu mai bunu.

Astu-feliu unu intielesu paradoxu in aparintia, devine in fondu câtu mai simplu si realu.

Sê vorbimu netedu si verde:

Critic'a, si candu dîcu *critica*, o intielegu in tóta severitatea si santitatea ei, nu póte recomandá fabulele lui Sionu, oportunitatea inse póte face acést'a inse numai pentru sine, ér nu in numele artei.

Este unu tîmpu, din nefericire, pré lungu, de candu pe terenulu literaturei nóstre poetice nu mai resaru decâtu spini si palomida, care in timpulu din urma, trebuie sê marturimu, s'au cultivatu pana a produce esemplare, cari pentru curiositatea loru, merita a fi pastrate in musee, nu in bibliotece.

Pe terenulu fabulei: Donici si Alesandrescu au moritu de multu. Si fiindu-câ fabul'a se adreséza mai multu si mai variatu la viéti'a omului de tôte dîlele: urméza pré natura!u, ca ea sê fia intielésa de pluralitatea publicului si aplicata in diverse impregiurâri.

Cu câtu publiculu este mai numerosu si cu câtu i se dá mai pucinu si mai raru nutrimentu in acésta directiune, cu atâtu dorulu lui

devine totu mai adietoriu si totu odata mai pucinu scrupulosu si alegatoriu.

Astu-feliu se intempla de mediocritatea se ia dreptu geniu neimitabilu, si *carpaci* dreptu mediocrităti laudabile.

Oratiu se plange cu dreptu cuventu, câ Romanii pe timpulu seu nu voiau sê scie de poetii noi, ci admirau totu numai operele mucedu pe din laintru si pe din afara a le celoru vechi.

Esemplulu nu se lovesce la noi, ilustréza inse ide'a ce am desfasiurat'o mai susu, si cumca nu vulgulu pronuncia verdictulu a supra opereloru, si câ favórea nu este nici odata verdictu.

In scurtu, fabulele lui G. Sionu ori cum sunt ele, la pluralitatea publicului, ce tangiá dupa ce-va nou, nu puteau fi primite fara órecare satisfacere.

Aici zace totulu!

Am dîsu, amice, in scrisórea trecuta, câ fabul'a nu se tiene de terenulu puru alu poesiei.

Astu-feliu dîcu esteticii lumii nóue, si ei, póte cugeta, câ au aflu prin acésta o nóua California.

Aristotele serie despre fabula in retorica, ér nu in poetica. Platone alunga din republica pe toti poetii, primesce inse pe Esopu.

Asié dara esteticii noi, n'au aflu nimic nou, decátu au esprimitu cu vorbe, ceea ce Aristotele si Platone au facutu in fapta.

Dreptu aceea fabul'a, ca unu midilocu de a esprime o idea morala generala, are trebuintia, de si nu nedispensabila, de unu feliu de prismatisare a ideii prin o forma esterióra.

De aici a provenitu, de a tractá fabul'a cu simplitatea si chiaritatea prosei, concisiunea si farmeculu poesiei.

Si de-óre-ce fabul'a in esterioru séu forma, cere, in adeveru, pucina maestría, si de-óre-ce ea nu contine decátu o idea, si de cele mai multe ori, in aparintia fórte banale: de aici a provenitu, câ multi cari sciu stringe la olalta câte-va idei in versuri, se simtu multu pucinu chiamati a face si fabule. Fabulele acestora inse sémena cu o bute alcatuita din dóge deosebite, cari nu se lipescu la olalta, si ori-ce vei bagá in ea, curge afara si candu cauti nu affi nimic. Totu asemenea in astu-feliu de fabule, cautandu dupa idei, vedi câ ele s'au stracuratu printre versuri, si candu esti la finea fabulei te alegi numai cu *versurile dogite*.

Fabul'a este cea mai usióra in aparintia, dar cea mai grea in realizare.

Nu este dar mirare, déca lumea de la Esopu pana acum, cam de 2400 ani, numera atátu de pucini fabulisti, intielegu fabulisti adeverati, ér nu carpaci.

Ori care ramu de literatura, in prosa si poesía, are multu mai numerosi reprezentanti adeverati, geniali, decátu fabul'a.

Unu semnu destulu de gravu pentru a reci fantasí'a *inoportuna* a multora, pentru câ:

Intre noi adese sunt multi scriitori,
Ce credu câ-si facu nume de mari autori;
Producandu carti multe ce nu facu doi bani,
Si ajungu in pripa pungi pe la bacani,
O singura carte póte face nume
Unui omu de geniu in acésta lume.

(unu intervalu din „101 fabule.“)

De fabula i-am satis fabulatum! Adio! la revedere!

Radu Nasturelu.

Flórea fara profumu.

Mandr'a mea, destulu, ajunga
Cu plansórea ta cea lunga;
Câ me juru pe Domnedieu,
Tu me faoi sê plangu si eu!

Nu vedi lun'a cum s'ascunde,
Nu vedi riulu standu in unde,
Stelele dormu dupa nori,
Si zefirulu tace 'n flori!

Paseric'a se aventa,
Si ea plange, dar nu canta,
Tóte sufera cu noi,
Si noi plangemu amendoi.

Mandr'a mea, esti inca juna,
Poti iubi, séu esti nebuna,
Câ-i pecatu de Domnedieu
Sê plangi tu, sê plangu si eu!

Mandru sum si eu ca tine,
Neiubitu sê fiu nu-mi vine,
Far' amoru tu esti precum
Flórea fara de profumu.

Copilitia dorerósa,
Schimba-ti plansetulu cu mine,
Tu esti juna si frumósa,
Las' sê plangu eu pentru tine!

Frumuseti'a-si pierde pretiu-i
Candu totu lacrimi o udu ;
Unu amoru ce lu-despretiu-i
Si-resbuna fôrte crudu !

G. A. Baronzi.

Izir si Ildelir.

— Naratiune originala. —

(Urmare.)

Dóue lacrimi frumóse ca dóue margari-tare se aretara acum in fati'a ambiloru ; ale lui Ildelir perira iute, ér ale Izirei se prefacura in dóue isvórele frumóse ca dóue margele scumpe ; anim'a ei nu-si aflá locu in peptulu celu rotundu, atunci si-asiedià manuti'a pe ea, ca si cum ar voi a o liniscí, éra cealalta pe budiele lui Ildelir, dîcîndu :

— Ildelire ! Ildelire ! — sufletulu meu numai pentru tine respira, anim'a mea numai pentru amorulu teu palpita ; câ-ci eu fara de tine nu voi sê traiescu. — Unic'a pedeca la realisarea fericirii nóstre e aceea, câ in venele tale de si curge unu sange nobilu, unu sange curatu persicu, dar acel'a nu este sange de pasia persicu, ei numai de capitanu. De-aru fi siediutu cine-va dintre antecessorii tei pe tronu ; tatalu meu nu ti-ar fi refusat man'a aceea, carea pe tine vré a te 'mbratîsiá cu amoru.

— Ce felu ? Voi nu pretiuiti mai multu meritele castigate prin mine insu-mi ?

— Nu vorbí 'n multariu ! Nu te adressá mie Ildelir cu astfelu de intrebâri ! Totu ce potu sê-ti spunu, e : spera ! câ-ci de si primele incercâri n'au avutu succesulu doritu, diu'a triumfulu trebuie sê sosésca, câ-ci si dîn'a ta Izir ti-va fi intr'ajutoriu ! Adù-ti a minte, Ildelir, câ desperatiunii nu-i este permis sê sarute anim'a eroulu persicu !... Acuma inse e tardû ! Eu trebuie sê me departu, câ-ci vigilarorii potu sê se descepte, si atunci tóte convenirile aru fi oprite !

O imbratîsiare, unu sarutu, o stringere de mana, si flórea cea mai frumósa disparù din gradina.

Ildelir o petrecù cu vederea pana la pórt'a castelului, apoi se întórse, si cu o istetîme militarésca trecù murii castelului, si grabindu catra casa, se luptá cu dóue idei, una a sperantiei, alta a desperârii.

Intrandu in chilia si-aruncà coifulu de pe capu, apucà de dóue aripi mantéu'a sa splendida natiunala, ca sê o desbumbé mai iute, candu de odata nesce pasi repedi, ce din ce in

ce se audiau mai bine, lu-facura atentu. — Se întórse spre usia, pe care chiar atunci intrá tatalu seu Effendi.

Acest'a érá unu omu folticosu, avea nesce ochi mari, o talia mica rotunda, trasure selbaticé si nesce mustetie gróse si lungi. Elu érá unulu dintre barbatii cei mai intiepti ai Persiei ; prin lingusîri si vórbe magulitórie elu a reesîtu a-si castigá anim'a cea ambiitósa a lui Erdogul, carele apoi lu-innaltià la rangulu de capitanu alu gardei sale.

— Ce ti-s'a intemplatu, iubite tata, lu-intrebà Ildelir, — sê me cercetezi intr'unu timpu atâtu de nendatinatu ?

— Am sê-ti descoperu unu secretu, iubitu meu fiu, unu secretu de la care depinde mórtea si fericirea nóstra.

— Si ce contine secretulu acel'a ?

— Inainte de a-ti-lu descoperí, fiulu meu, ti-ceru juramentulu !

— Tata ! candu ti-am datu eu cauza spre suspitiune ?

— Lasa acum acelea, fiulu meu, si de voiesci sê fii fericitu, fâ juramentulu, câ secretulu ce-lu vei audí acuma de la mine, lu-vei pastrá ascunsu in anim'a ta !

Ildelir inlemnì pe unu minutu ; dar nepotendu resiste curiositâti si rogârii parintiesei, incepù :

— Juru pe santulu focu, care dâ viétia lumei, câ voi pastrá secretulu teu pana la mortentu !...

— Destulu ! lu-intrerumpse parintele seu, — asculta dara ! Eu acuma vinu din castelulu pasiei Erdogul, dupa ce acolo pusei fundamentulu fericirii nóstre. — Dîcîndu acestea, elu scóse unu pumnalu de la brâu, apoi continuà : — Vedi acestu pumnalu sangerosu ? Cu acest'a am strapunsu anim'a pasiei ; acestu sange inchiegatu cu câte-va minute mai inainte curgea in venele lui Erdogul. — Eu si ducele armatei, Mirza, ne-amu conjuratu in contra vietii acestui tiranu, carele nu a fostu demnu de grati'a domnitoriului nostru. — Am salvatu o parte mare din poporu de acésta hidra infernala, sciindu câ Cosroes me va aredicá peminé la acésta demnitate, — sciindu, câ prin acést'a fericescu iubit'a mea natiune ; dar ceea ce m'a 'nduplecatu mai multu la acésta fapta, a fostu realisarea visului de a poté tu devenísociu alu Izirei ! Marele duce Mirza e angagiatu pentru noi ; popóru lu iubesce ; gardistii stau sub comand'a mea, si Effendi nu e asié de neghiobu, ca sê nu se scie folosí de ocasiunea binevenita. Na acestu pumnalu ! Fugi cu elu afara din ce-

tate, si lu-ingrópa in padurea cetâti! Grigi sê nu te observe nime! Grabesce, rogu-te, câ-ci ffa-care minutu e scumpu!

Ochii lui Ildelir se umplura de lacrimë; dar si mai in urma ca peste voi'a sa, elu apucà pumnalulu sangerosu, si se repedî pe stradele Susei, catra padure.

* * *

Indata dupa cele intemplate, unu anuciu

manía se aruncà spre elu, strigându: Mórte ucigatoriului! Móra Artabise, câ-ci elu e ucigatoriulu! — Si ací intorcându-se catra poporu, carele intre acestea impluse curtea, dîse; Ce mai asceptati? Au nu sciti, câ elu in dóue ronduri s'a rescolatu in contra tata-seu? Au nu sciti, câ numai elu a avutu intrare libera la pasi'a nostru?! Nu ve aduceti a minte de vorbele calumniatórie, prin cari a vrutu a seduce pe regele, spre a-lu aredicá pe elu in loculu

Candu don Paez si-veni ér in ori, vediù aplecandu-se a supra-i fatia purpuria a infantei. (Cav. Noptii, p. 84.)

intra la Effendi, i spuse ce s'a intemplat cu Erdogul, si lu-rogà sê grabesca la curte.

Effendi cu o fatia trista posomorita, câ-ci acesti ómeni se pricepu fórte bine la fatiarire, alergà spre curte, intrandu acolo s'aruncà pe cadavrulu mortului, si incepù a plange, incâtu se para a nebuní de dorere.

Chiar in acelu minutu intra in chilía si Artabise, ffulu antâiu nascutu alu lui Erdogul. — Effendi cum lu-vediù, cu o fatia plina de

tata-seu?! Mori misielule! câ-ci sangele lui Erdogul cere resbunare!

Poporulu se aruncà cu o furia nespusa a supra nevinovatului, si in câte-va minute corpu lu Artabise fu demicatu in bucati.

— Ce faceti? se audî acuma o vóce stentorica, erá vocea lui Marcelu, fratele lui Artabise. Ce se 'ntempla aici?!... dîse elu intrandu in chilía cu o repediune, dimpreuna cu Izir

sor'a sa, carea erá mai mórta, audîndu sgomolul tumultului.

— Sê traiésca Marcelu! — eschiamà Effendi. — Sê traiésca! — erupse dupa dinsulu unanimu poporulu.

Pe Effendi lu-vedemu acuma figurandu de oratoru, elu aréta pe tinerulu Marcelu poporului ca pe fiitoriulu pasia in loculu lui Erdogul; ér pe sine se desvinovatî, câ Artabise a cadíutu victima nu intr'atátu maniei lui, câtu mai in adinsu maniei poporului; apoi poporulu are destula causa a crede, câ Artabise a fostu ucigatoriulu. — Nu se póte, — dîcea elu, — ca Marcel sê se contrapuna vointiei generale a poporului, — nu se póte ca Marcelu sê nu afle de basata mórtea lui Artabise; nu, câ-ci atunci elu ar da ansa la poporu a crede, câ si elu este complice; nu, câ-ci atunci blastemurile a mii de Persieni aru cadé pe capulu lui Marcelu, carele nu a grabitu a resbuná mórtea parintelui seu! — Apoi intorcându-se catra poporu, continuà: Scump'a mea natiune persica! Tu scii pretiul umbrele maretie a geniiloru tei! Tu nu ai potutu sê lasi nepedepsitu pe acelu misielu, care te-a lipsitu de fal'a ta, care a furatu o splendida stea din pleiad'a Persiei! Sê traiesci natiunea mea! Traiésca tinerulu pasia Marcelu! Traiésca regele Cosroes, lucéferulu tierii nóstre!

Unu „sê traiésca“ cutrieratoriu se audí acuma din partea poporului.

* * *

Intre acestea se facu diua. Poporulu incepu a se aduná in piati'a cea mare. De odata aparu unu ostasiu, pe a carui fatia se reflectá o bucuria nespusa. Elu se viru intre poporu, si-facu cale pana la Marcelu, strigându, câ ucigatoriulu e prinsu!

Marcelu cu unu cuventu ce insufflâ respectu, ordinâ sê-lu aduca 'nainte. Unu minutu, si ucigatoriulu fu adusu inaintea lui Marcelu. Unu june frumosu si plinu de vietia erá acel'a, cam la dóue-dieci si cinci de ani. — Marcelu recunoscú intr'insulu pe amicululu seu celu mai sinceru, éra Izir pe amantele ei. Efectulu aparintiei lui pe scena nu se póte descrie. Dinsulu erá Ildelir!...

Ostasii spusera cum lu-prinsera, voidu dinsulu sê ascundia unu pumnalulu plinu de sange. Sermanulu Ildelir n'avuse timpu sê-lu póta spelá.

Marcelu, Izir, Mirza, par' câ erau crescuti din pamentu; fiori de mórte strabatura corpurile loru; numai Effendi nu simtieá frica, nu

recéla; ci cu ochii atîntiti spre ffulu seu stá tare si plinu de curagiu.

Ildelir nu scieá ce se 'ntempla cu elu, mintea lui nu-si aflá cuvinte, elu stá cu o marire de beliduce inaintea loru; — fric'a nu a sarutatu inca fruntea lui; budiele-i erau inchise, — privi spre tatalu-seu, din care privire despretiuirea se vedea fulgerandu.

— Ah! tu sierpe veninosu! — eschiamà acuma Izir, — dar poterile nu o lasara se dîca mai multu.

Ildelir se 'ntórse catra ea, inse nu 'ndresni a privi in fati'a ei. „Sum nevinovatu! ti-juru!“ atát'a potu numai se dîca, câ-ci juramentulu datu parintelui seu lu-retienu.

(Finea va urmá.)

F. Bozganu.

Suspinulu Minei.

I.

Frundia verde de stejaru,
Mei baditia din celu dealu,
Pana ce amblai la noi,
Eram flórea floriloru,
Dragostea fetioriloru,
Dar de candu ne-ai parasitu,
Plange-o mandra ce-ai iubitu,
C'a secat'o alu teu doru
Si nu-i flórea floriloru,
Si nu-i modru badea meu
Sê te ierte Domnedieu!

II.

Frundia verde din fenatie,
Nici séra, nici dominétia,
Sê nu versu lacrimi pe fatia,
Câtu e nópte, câtu seninu,
Lacrimile vale-mi vinu,
Si nu potu sê nu suspinu;
Frundia verde de pe lunce,
Am avutu unu bade dulce,
Dar s'a dusu si m'a lasatu,
Diua buna si-a luatú;
Câ s'a dusu nu mi-ar pasá,
Dar mi-a dusu si anim'a.

III.

Frundia verde pe mormentu,
De ti-ai pusu bade de gandu,
Sê nu mai intorci la mine,
Sê te-ajunga si pe tine

Dorulu care vescu dicese
 Animór'a ce iubesc!
 Sê me mai doresci oftandu,
 Sê suspini p'alu meu mormentu,
 Sê me plangi între suspine,
 Cum te-am plansu si eu pe tine!

Vasiliu Budescu.

Mórtea regelui Murat.

— Schitiá istorica. —

Nimbulu marelui Napoleonu se intunecà in negurós'a insula de stanche St. Elena, unde leulu invinsu devenì prinsonieru; sórele Napoleonidiloru apusese de pe orizontulu Franciei; Ludovicu XVIII erá domnu in palatulu Tuillerieloru; bajonetele santei aliantie aperau dreptulu legitimu, Franci'a desolata erá liniscita.

Atuncea cutezà unu barbatu a conturbá linisceala lugubra a lunei, unu barbatu care in dílele fericite se numiá regele Ioachimu I, cumnatulu lui Napoleonu. Esiliulu, ce instrainà amicii si pe cei mai fideli ómeni ai imperatului detronatu, nu fu in stare a nimici sperantiele si dorintiele spiritului seu orgoliosu. Ioachimu Murat la prim'a lovitura impetuósa a fortiei parasì tronulu regatului, dára elu credea, câ este iubit cu ardóre de Neapolitani, elu insu-si parasise de timpuriu corabi'a vacilanta a Cesarului cadindu, si pentru aceea credea câ are dreptu a face pretensiuni la o coróna, care pe frumosulu seu capu de barbatu ar fi statu majestaticu.

Ioachimu Murat erá unu generalu de cavalería, curagiosu si energicu, care in splendid'a sa uniforma facea tóte animele dameloru nesigure, unu soldatu neinspimentatu, care scieá sê electrizese pe cavalerii sei candu se punea in fruntea loru; inse elu nu erá unu capu meditatoriu; politic'a nu erá profesiunea lui; chiar si cunoscinti'a lui de ómeni nu erá pré desvoltata, din cari cause apoi elu lasà ca desiertatiunea sê-lu domine si sê-lu légene in dulcea ilusiune, câ stéu'a lui nu s'a stinsu dimpreuna cu ceea a lui Napoleonu.

Pe o luntre usióra Murat imbarcà la Corsica, loculu natalu alu Napoleonidiloru, tíer'a ospitalitáti si a cruntei „Vendetta“ (resbunare.) Si intr'adeveru ratecitoriulu rege aventuriosu aflá pe insula ospitalitate, si in pucine díle elu posedà o garda de barbati desperati si

curagiosi, cu a caroru ajutoriu credea elu câ va ocupá tronulu Neapolei.

Dupa pucine díle deja Ioachimu Murat stá la tiermurii Calabriei; ca printr'o minune reesì a scapá din manile englesiloru, cari incrucisiau marea. Murat apretiuíá acésta ca o victoria mare.

Elu priviá cu sigurantia in viitoriu, deja vedea in spiritulu seu cum Neapolitanii plini de bucuria lu-conducu in resiedinti'a lui, audiea deja strigárele de entusiasmu, vedea deja pe Burbonii palidi si tremurandi fugindu, in spiritulu seu sta ficsa ide'a, câ poterile voru recunosce acésta fapta complinita si câ ele voru luá in considerare vointi'a Neapolitaniloru.

Cu ce diligintia ar fi voitu elu a transformá gradin'a lunei intr'unu paradisu alu libertáti, a formá regimente frumóse in uniforme splendide, a inaintá artile si sciintiele, a basá fericirea si prosperarea tiereii pe unu fundamentu neclatinabilu.

— Inca pucine díle, — astfelu dícea Murat, póte chiar si mane, eu — aventurieriulu miseru si despatriatu — voiu fi rege, si mfi de ómeni se voru plecá inaintea mea, numele meu va stralucí in cartea istoriei, unu nume acest'a, care in siese-dieci de lupte si-a castigatu legitimitatea.

Nóptea si-aruncà velulu seu preste pamentu, focurile de sentinela fura aprinse in taber'a regésca, elu insu-si se retrase obositu intr'unu cortu si se aruncà pe unu patu de tabera, indata si adormì. Inaintea cortului se preamblá unu pazitoriu fidelu.

Anisca, o fecióra bruna cu ochi negri, o copila bela a Corsicei, infocata de razele sórelui, i-a fostu o grigitória loiala pe drumulu seu de peregrinu. Ea intelnise pe frumosulu veneticu, candu acel'a venise ca fugaru la Corsic'a, zacêndu la umbr'a unui pomu; majestós'a lui talia virila i inflamase anim'a, si din diu'a aceea ea i devenì mai multu decâtu o amica: ea erá sclav'a lui, ochiulu padítoriu pe candu elu dormiá; ea i invoiosiá anim'a in órele inadusítorie ale suferintieloru; prin cantece si prin jocu ea i uscá picaturile de sudóre de pe frunte; ea i stergea incretíturile, pe cari grigile i le sapá pe frunte. Singuru numai pentru elu ea parasise in secretu cas'a parintiésca si pe bunulu Giacomo, caruia i erá fidantiata, si caruia preste pucine díle avea sê-i urmeze la altaru.

(Finea va urmá.)

I. G. Baritiu.

SALONUL.

Conversare cu cetitóriele.

— Pest'a 30 decemvre. —

(Mintea din urma a Romanului, — disordine in ordinea disordinei, — in giuru de mine, — colindare in tóte partile, — presenturi de Craciunu, — fericirea mea, — stéu'a romana.)

Buna diu'a lui Craciunu!...

Anticipámu acésta salutare, câ-ci déca amu lasá-o pe numerulu viítoriu, amu vini pré tardíu cu dorintiele nóstre... Asta inca la noi Romanii n'ar fi vr'o minune mare, câ-ci noi mai in tóte lucrurile nóstre cam tardíu ne desceptámu, — si totu cam atunce incepemu sê creámu la planuri, candu altii au si invinsu deja... De aice si proverbulu despre „mintea din urma a Romanului“... Dar cu tóte câ noi prin intardíarea nóstra n'amu conturbá de felu ordinea, ce se observa in tóte agendele nóstre natiunale, totu-si vinimu sê vi poftimu acuma serbatori fericite, — ca astu-felu sê facemu ce-va „disordine in ordinea disordinei.“

Bun'a diu'a lui Craciunu!...

Par' câ suntemu la sate, si audímu pe copíi de tierani amblandu prin satu a colindá cu Vifeimulu... Dícu „par' câ“... pentru câ eu in momintele presinte numai prin ajutoriulu fantasiei mele potu sê audu vr'o colinda de la Craciunu. Asié ce-va in realitate aice nu póte esiste. Antáiu, pentru câ Craciunulu nici n'a sositu inca. A dóu'a, pentru câ déca ar fi si sositu, eu acuma me afu in o departare atátu de mare de tíera colindelor, ca si literatur'a romana de partinirea publiculu romanu.

Éta ce audu eu in realitate!... In cas'a fatísiu cu mine o fitória „artista“ canta de dóue óre scal'a; in odai'a laterala unu mare adoratoru a lui Richard Wagner, si totu-odata mare compositoru, se trudesce a compune o melodía nóua, prin care vre sê ni zugrávésca crescerea ierbe; josu in curte unu verclistu orbu restignesce operele lui Verdi; afara pe strada unu pré nefrumosu membru alu secululu frumosu striga cu o pronunciare propria: „Da—vos“, ceea ce romanesece va sê díca: „Donauwasser!“

Vedeti dara, onorabile cetitórie, câ sub impresiunea acestoru intemplaminte esterne a díce, câ „par' câ audímu nesce colinde de la tíera“, e effusulu unei fantasie pré temerarie...

Si totu-si déca ne uitámu in giuru de noi, nu vedemu altu-ce-va decâtu totu colindári, par' câ la noi necontenitu s'ar serbá totu ajunulu Craciunulu...

Déca mergemu la dieta, si intrebámu de deputatii romani: ni se respunde, câ cea mai mare parte colinda pe a casa...

Déca intrebámu de libertatea preseii unguresci: nu capetámu altu respunsu, decâtu câ dieu aceea s'a dusu a colindá — la Vatiu...

Déca vedemu pe stradele Pestei doi-trei romani, — apoi si aceia de siguru a vinitu sê colinde p'aice pentru nesce posturi...

Déca zarimu p'aice nesce preoti cu aspiratiuni innalte, — potemu fi convinsi, câ nici ei nu facu altu

ce-va in Buda-Pesta, decâtu colinda, — pentru câ epis-copi'a Gherlei e vacanta...

Déca intrámu in societátile cetatieniloru romani d'aice, si incepemu a conversá romanesece: observámu cu multa dorere, câ limb'a romana de multu s'a dusu de aice a colindá la sate...

Déca...

Dar ce sê mai continuámu?... Asemene colinde sunt cunoscutu in tóte partile, câ-ci unde nu se afla acuma colindatori, cari cutriera tíer'a pentru nesce flori de cucu?

Da, noi Romanii avemu o multíme de colindatori, cari in locu de a-si esercitá profesiunea loru, colinda totu pe terenu strainu... si si-baga lingur'a unde nu li fierbe ór'a...

Nu e mirare, câ apoi dinsicu de multe ori se si frigu... si totu-si remanu purure — necopti la minte!

Sê-i lasámu dar a totu colindá, éra noi sê ne întórcemu la Craciunu!

E datina, ca in aceste serbatori sante cunoscutii, amicii si rudele, sê-si faca reciprocu vr'o suprinde placuta prin vr'unu daru interesantu, care la Bucuresci in limbagiu de salonu se numesce si cadou...

Dílele trecute chiar atunce intrai la unu amicu alu meu, candu acel'a se delectá in o multíme de obiecte menunte asiediate pe mésa inaintea sa.

— Ce vrei cu nimicurile aceste? — lu-intrebaí.

— Aceste tóte sunt presenturi de Craciunu pentru amicii mei, — mi-respunse dinsicu. Chiar acuma medítezu, câ cum sê le impartu? Caruia ce sê trimitu?

— Numai atát'a? Lasa-me sê le impartu eu!

— Pré bucurosu!

Primulu obiectu, ce-lu luai in mana, fu o sticla, care contineea pomada pentru mustetie. Scrisei pe scatula adres'a unui amicu alu nostru, carele de si aprópe de trei-dieci de ani, n'are inca nici unu firu de mustetie.

Alu doile obiectu erá o cununa de urdici, facuta din zaharu. Tramisei cunun'a la adres'a unui versificatoriu, care mai in fia-care septemana me suprinde cu nesce versurile, cari inse sunt versuri rele.

Urmá unu paiatiu. Acest'a fu adresatu unui barbatu, care si-dá aeru de unu omu fórtu seriosu, cu tóte câ in realitate e prototipulu ridicolulu.

Pe o gramatica romana scrisei adres'a unei dame romane, care mi s'a laudatu, câ nici Schiller n'a sciutu mai bine limb'a germana decâtu dinsicu.

Unu crinolinu frumosu, — se n'tielege in miniatura, — fu obiectulu urmatoriu. Cui sê-lu trimitu? Mi-am adusu a minte de unu misantropu, care totu cártesce in contra femeiloru. Bravo! — esclamaí eu, — si adresai dinsicu crinolinulu frumosu.

Avemu noi unu amicu, pe care nu mi-lu potu intipuí altu-felu decâtu totu aseptandu bani, pentru câ dinsicu nici odata nu are ceea ce latinulu numesce „nervus rerum.“ Si pentru acest'a gasí unu obiectu. Dinsicu adresai o frumósa — punga góla.

Er o dama superba de frumseti'a perului seu na-

turalu, — primii dreptu presentu dóue bucle elegante, in pretiu de dóue-dieci si optu florini.

— Éta sê trimitu ce-va si creditorului teu, — dísei amicului meu, — si impachetai frumosu nesce lipitori de siocolada.

— De ajunsu! — mi-díse amiculu — pentru celalalte obiecte mi-am rezervatu persónele...

Obiectele se espedara, si respectivii si respectivele de sigur se si bucurara primindu-le...

Bucuri'a loru potea sê sémene cu a mea, candu odata in loterí'a am castigatu...

Ghiciti ce?

— O sucna.

Altu ce-va in tóta viéti'a mea n'am castigatu, par' cá acestu câstigu ar fi fostu menitu a suplini tóte celalalte câstiguri posibile.

Apoi nu sum eu fericitu?!...

Dar éta sér'a a sositu. Par' cá audu cum copfii canta cu Vífleimulu:

Trei crai de la resaritu

Cu stéu'a-au caletoritu...!

Deie Domnedieu sê resara la resaritu stéu'a, care sê conduca pe Romani la léganulu mantuirii natiunale!...

Ve poftescu serbatori fericite!

Ioşif Vulecanu.

CE E NOU?

Catra on. publicu! Cu numerulu viitoriu se va incheia cursulu anului curinte alu foi nóstre. Spre a ovitá o multíme de confusiuni, noi in viitoriu nu vomu poté trimitu fói'a decátu numai acelora, carii si-au renouit abonamentulu, sêu celu pucinu ne-au insciintiatu despre dorinti'a loru de a capeté fói'a si mai departe. Ne rogámu dara de on. nostru publicu sê binevoiesca a-si renouí abonamintele cátu mai curendu, ca nu cum-va sê provina vr'o neregularitate in espedarea foi! Totu-odata ne adresámu cu o sincera rogare catra toti amicii si tóte amicele acestei foi, s'o recomande si altora, si sê-i cástige cátu de multi partinitori in cerculu cunoscintei loru. Caus'a, ce voimu a propagá prin acésta intreprindere, e comuna, a toturora; este dar necesariu, ca tóte poterile sê vina intru ajutoriulu ei. Deosebitu ni adresámu rogarea catra onorabilele cetitóri ale acestei foi, ca sê inroleze sub flamur'a „Familiei“ cátu de multi ósteni. Déca damele romane voru binevoi a primii rolulu de colectante ale acestei foi, viitoriu ei va fi stralucitu!... Noi sperámu in simtiulu natiunelu alu dameloru romane!...

* * * (*Baluri in favórea teatrului natiunale.*) Zelós'a junime romana, unic'a nóstra sperantia in viitoriu, e la inualtímea misiunii sale. Ea scie, ce ascépta de la dins'a natiunea, — si satisface cele mai ardinte aspiratiuni natiunale. Marea idea a infintiárii unui teatru natiunale, aplaudata de intrég'a natiune cu celu mai viu entusiasmu, fu salutata indata la inceputu si din partea junimei cu cea mai nobila insufletire. In decursulu acestei ierne junimea romana vre a concurge si ea la realisarea dorintiei generale. Spre acestu scopu, precum suntama informati, se voru arangia mai multe baluri. Chiar acuma primimu si avisulu bravei tinerime romane din Aradu, prin care aduce la cunosctntia pu-

blica, cumca numit'a tinerime va dá la Aradu in sal'a otelului „Crucea alba“ la 26 ianuariu st. n. 1871 unu balu in folosulu teatrului natiunale. Comitétulu arangiatoriu se constituí din urmatorii: G. Feiru presiedinte, G. Morariu notariu, Teodoru Montia cassariu, I. Belesiu controloru, N. Marcu, Floria Bozganu, C. Ratiu, I. Glihia si I. Serbu. — Pretiulu de intrare pentru o persóna 1 fl. 50 cr., pentru o familia 3 fl. 50 cr. Ofertele marinimóse sunt a se trimitu dlui cassariu Teodoru Montia, vice-notariu comitatensu in Aradu. — Onóre juniloru, cari esceleza in fapte natiunale!

* * * (*Dlu Ionu Porutiu*) a intratu in prinsórea sa de la Vatiu, marti la 27 decemvre, cá-ci concediulu despre care scrisesemu in numerulu trecut, i se refúsá. In ajunulu despartárii sale din Pest'a, amicii si cunoscutii sei se intrunira la o cina de despartire. Prin o curiosá coincidentia departirea condamnatului in procesu de presa s'a serbatu chiar la ospetari'a „Presa“, si astu-felu s'a potutu díce, cá in ajunsulu arestárii lui Porutiu pres'a — a fostu libera. Sub decursulu cinei s'au portatu mai multe toasturi, atátu intru sanetatea si „indeluug'a rabadare“ a condamnatului, cátu si pentru alti, cari lupta si sufera pentru caus'a natiunale. Societatea insarciná pe doi insi din sinulu seu a insotí pe iubitu nostru amicu pana la temnit'a din Vatiu, — si totu odata a duce acolo salutári din partea ei dlui Alesandru Romanu; in fine se mai decise a trimitu o scrisóre de condolentia onorabililoru parinti ai dlui Porutiu.

* * * (*Adresa de incredere.*) Zelós'a nóstra tinerime din Gherl'a a trimitu o frumósa adresa de incredere dlui Ionu Porutiu, din caus'a condemnárii sale. Adres'a e provediata cu vr'o patru-dieci si cinci de subscrieri. Precum mai aflámu, dlu Porutiu a primitu si din alte parti asemene adrese.

* * * (*Camer'a Romaniei*) in ultimele sale siedintie a desbatutu proiectulu de adresa la cuventulu de tron. Dupa mai multe incidinte fórte intere-ante, camer'a a primitu proiectulu cu o majoritate de 50 voturi in contra minoritáti guvernului de 38 voturi. Apoi prin sorti s'au alesu membrii comisiunii, care sê presinte domnitoriulu adres'a. Prin unu ciudatu jocu alu sortii din urna esí numele dloru: Candiano, Grigorescu, Arionu etc. etc.

* * * (*Ministeriulu Romaniei.*) precum ni anuncia depesiele telegrafice, a dimisiunatu. Ér o depesia mai nóua ni spune, cá dlu Ionu Ghica — carele posede increderea majoritáti — e insarcinatu cu formarea noului cabinetu.

* * * (*Estate frumósa.*) Pe valea Crisiului rapede traiesce unu tieranu romanu, care a trecut de 115 ani. Elu nici odata n'a intrebuintiatu vr'o medicine, si pe doftori numai din nume i cunósce.

* * * (*Pentru ajutorarea francesiloru.*) La Blasiu s'a formatu unu comitetu cu insarcinarea de a deschide liste de subscriptiuni pentru ajutoriulu ranitoru francesi, pentru veduvele nefericite si pentru orfani celoru cadiuti in luptele pentru salvarea altareloru si a vetreloru strabune.

* * * (*Societatea de lectura*) a studintiloru romani din Baia-mare a tienutu la 18 dec. siedintia publica, la care a asistatu o frumósa cununa de óspeti. Program'a siedintiei fu urmatóri'a: Dupa intonarea imnului natiunale „Descépta-te romane!“ — presiedintele Ionu Giula deschise siedinti'a prin o cuventare potrivita.

Apoi cetindu-se procesulu verbalu alu siedintiei trecute, s'au executatu două piese musicale. După aceste se dede cetire mai multor încercări literare din partea membrilor societății, — cari fure criticate de conducătoriulu societății, dlu profesor Ionu Popu. Terminandu-se aceste, corulu vocalu sub conducerea lui Ionu Stefu intonă „Astadi fratiloru romani“ și „Diorile frumoase“; apoi Iuliu Popu a declamatu poezi'a: „Catra martirii romani“ de A. Muresianu, — Ionu Stefu alta poezi'a „Catra renegati“ de Iosifu Vulcanu, și in fine corulu vocalu mai execută vr'o două piese, — si publiculu (conferindu o sumulitia pentru biblioteca) se imprasciă sub impresiunea unoru mominte placute.

Literatura si arte.

In caus'a premiulu pentru novela.

La premiulu de siese galbeni, anunțiatu de redacțiunea acestei foi, pentru cea mai buna novela originala, — pana la terminulu de 28 decembrie st. n. — au concursu următoarele novele:

1. „*Tribunulu*“, novela originala. Motto: „Noi asié credemu, că ideile loru liberale voru triumfă.“ Lamartine.

2. „*Minerva*“, novela istorica. Motto: „Minerva.“

3. „*Marti sêra*“, novela populara. Motto: „Alfa-omega.“

4. „*Descendintia noastră*“, novela istorica. Motto: „Ce mica fu si Roma, candu cauti a ei urdiela!“ Andreiu Muresianu.

5. „*Grigoriu III Ghica*“, novela istorica. Motto: „O! timpuri, de multu ati trecut!“ Giacomo Leopardi.

6. „*Doă victime ale amorului*“, novela din vieti'a poporului. Motto: „Totu inceputulu e greu.“

7. „*O privire*“, istoria antica. Motto: Cantecu vechiu despre glori'a trecuta.“

De si unii concurenti n'au observatu tôte regulele indatinete la concursuri, totu-si novelele susu insirate se admitu tôte pentru critica.

Decisiunea comisiei critice se va publică in numerulu viitoriu, dimpreuna cu numele autorului care va fi câștigandu premiulu.

** (Diariulu „*Federatiunea*“,) din caus'a areștării dlui Ionu Porutiu, acuma apare sub redacțiunea dlui dr. Iosifu Hodosiu. Dlu Alesandru Romanu va termină prinsorea sa in 18 ianuaru, candu apoi era-si va reapucă conducerea diariului seu atâtu de multu incarcatu cu procese de presa.

** (Teatrulu nationalu de la București.) Cetimu in „Post'a Romana“ aceste sîre: Ieri domineca s'a reprezentatu: „*Mercade*“, clasic'a drama in 3 acte de Balzac, tradusa de M. Millo. D. Millo a reprezentatu cu deplinu succesu pe eroulu piesei, unu speculantu in-treprințietoriu, dar mare siarlatanu, care desvôlta unu talentu extraordinariu pentru de a — face detorie, si pe creditoru i amagesce cu mofturi, pana candu in fine vine catastrof'a si speculantulu moftoreanu se dă de golu, că n'are bani si că e — unu miserabilu, dar atunci vine Godeau unu fostu casieru alu seu din Indi'a cu avere imensa si platesce detoriile, asié apoi mi-

serabilulu — era devine omu onestu. Cortin'a cade si publiculu numerosu erumpe in aplause frenetice, dlu Millo se ivesce era pe scena si adancu miscatu multamesce pentru aplause, totu deodata anunțiatu, că acesta a fostu ultim'a sa representatiune, de-ore-ce in desiertu s'a ostenitu ca Mercade pentru ca sê pōta plati detoriile sale facia cu trup'a sa, catastrof'a a venit, fara ca sê-i vina si unu — Godeau, carele sê-lu scōta din perplesitate. — Asié dar va fi silitu sê parasēca capital'a pentru ca sê-si cerce noroculu prin — provincia. Cine are urechi sê audia!

Din strainetate.

** (Resbelulu) nu pré curge conformu gustului germanilor. Principele Fridericu Carolu, si celu din Mecklenburg totu nu mai potu invinge armat'a de la Loir, despre care dinsii de multu a bucinatu in lumea mare, că e nimicita de totu. Burbachi inaintēza spre resaritu, ca dimpreuna cu Garibaldi sê atace pe Werde din două parti. Nemții o si luara pe picioru din Dijon, unde apoi intră Garibaldi. Prussienii au in Chalons vr'o 18,000 de raniti.

** (Maresialulu Prim) a patitu-o reu. Unu telegramu sositu din Madridu anunția, că in a 27 l. c. s'a facutu in contra vietii lui unu atentatu. Pe candu adeca Prim esē cu trasur'a, de odata se descarcara a supra lui optu impuscature. Inse numai manile i se rânira. Curiosu omenu pentru durat'a monarhiei nouē in tiér'a consangeniiloru nostri spanioli!

= (Una dintre cele multe.) Unu martoru ocularu scrie, dintre multele barbarie a prusiloru, despre una ingrozitōrie, care fu comisa de acesteia in 30 noembrie cu ocasiunea ocupării orasiului Etrepagny. Atacandu prusienii militi'a francosa, care eră in acestu orasiu, si după lupte fōrte sangerōse si perderi considerabile, alungand'o, dinsii napadira a supra sermaniloru locuitori nevinovati, cari nici nu participara la lupta, li rapira tōte cu forti'a ca nesce lotri si apoi i si aprinsera. „Catra amēdi — scrie dinsulu — se respandī rapede faim'a, că: „ulani sunt aci!“ Si in adeveru preste 300 de ulani prusi cutrierara delocu orasiulu intregu. Numerulu acestora se spori apoi totu mereu. Ei prinsera pe toti tinerii, i legara si i indepartara din orasiu; apoi anunțiară, că nimeruia nu-i e ertatu, sub pedēpsa de mōrte, ca sê parasēca locuinti'a sa. După acēst'a intre plansetulu infioratoriu alu femeiloru si copiiloru, intrara prin tōte chiliile, rupsera si sparsera totu ce nu poteau luă cu ei, si cu paie inmoiate in petroleu, aprinsera paturi si mobile, ér pe acei desperati, cari se puneau in genunchi inaintea loru, i aruncau pe trepte in giosu. Orasiulu intregu ardea in flacări. Atunci se ivi dintr'o ospetaria o fetitia ca unu angeru inocentu, se aruncă in genunchi inaintea oficeriloru prusi, si cu mani redicate catra ceriu se rogă de ei, ca sê aduca tulumbele, si sê lase sê se stinga foculu. Dar acesti barbari, derimara mai nainte de aceea tōte tulumbele, facēndu-le neintrebuintiavere. Astfelu se pustii orasiulu intregu.

= (Femei studiōse la universitatea din Edinburg.) Consiliulu universității din Edinburg decise in anulu trecut, ca si femeile sê pōta invetiă studiile medicinale. In urmarea acesteia se si prasintara cincii ascultōrie, suspunendu-se examenului de primire, si apucandu-se cu zelu de studiu. Inse — cu dorere delocu se

dovedi, că darulu acest'a a fostu pñtru dinsele darulu danaidu, si că suntemu inca departe de aceea, ca si femeile sê se bucure de acele-si drepturi cu barbatii. Un'a dintre ele dobandi unu premiu in chemia, inse premiulu nu lu-au capetatu, ci s'a datu unui tineru, dar numai pñtru aceea, că femeile nu poteau castigá — premiuri. Mai erá inca o greutate pñtru dinsele. Multi dintre profesori nu voiau sê propue fisiologi'a si anatom'i'a înainte ambeloru secse, éra dintre secsele femeiescu erau pré pucine ca ei sê tiena cu ele prelegeri deosebite. Din caus'a acest'a se escara in consiulu universitátií dispute fórte infocate. O parte dintre profesori pretindea, ca femeile sê aiba tóte drepturile egale cu tinerii; dar cealalta parte se opunea cu inversiunare. In urma rezultatulu a fostu acel'a, că femeile fure admise la prelegeri, inse numai cu aprobatiunea profesoriloru. Totu dreptulu loru e dara numai ilusoriu.

= (*O istorióra infricosiata.*) cetimu in „Fl. Ztg.“ Unu negutiatoriu cu stare buna din Hamburg si-serbá ospetiulu ficei sale in localitatea sa. Esíndu elu din intemplanare afara, se intelní pe trepte cu servitóri'a sa, care tiena in mana o lumina aprinsa, fara luminariu. Elu infruntá servitóri'a pñtru negliginti'a acest'a si apoi se duse in bucataria, avendu acolo ceva de ordinatu. Preste câte-va minute sosl si servitóri'a cu o stiela de vinu, inse lumin'a nu mai erá la dins'a. Negutiatoriulu delocu i plesni in minte, că înainte cu vre-o câte-va díle fu depusa in privinti'a lui o bute plina de pravu de pusca, si că butea erá de a supra desfacuta. „Unde ai lasatu lumin'a?“ o intrebá ingritu. „N'am avutu luminariu si am pus'o in butea cu tierina négra.“ Abié finl cuvintele si negutiatoriulu se rapedí desperatu pe treptele pivnitiei in giosu. Dar erá intunerecu si orbecá pipaindu si tremurandu cumplitu de fric'a mare. De odata diari radiole luminei, care erá implantata in pravulu de pusca. Butea se aflá chiar sub partea aceea a casei, unde copíi si óspetii lui si-petreceau mai bine. Lumin'a ardea catra capetu. Muculu ardiatoriu a luminei stá acusi... acusi... sê atinga pravulu. Negutiatoriulu si-aduná tóta presinti'a si se apropiá de butea periculósa. Dar cum sê iee muculu? Cenusi'a lui infocata la miscarea cea mai mica ar fi cadiutu pe pravulu uscatu. Inse cu o desteritate mare, formá cu manile lui in giurulu luminei unu tolceriu, si asié o scóse in cetu. Rentorcendu-se la ospetii lui, elu povesti suri diendu periclulu infioratoriu, care i amenintiá, inse surisulu lui orá nebunu. Elu scapá viéti'a óspetiloru si familiei lui, inse elu in emotiunea sa mare si-perdú mintea.

= (*Band'a musicala a prinsonieriloru.*) In orasiulu din Germani'a, Glagau, se tienú de una-díle unu concertu, la care partecipá si capel'a francesca militaria. Band'a acest'a prospiciá fórte curiosu. Elu se compuse asié, că sosindu ca prisonieriu in Glagau si directorele bandeí musicale de la alu 17-lea regimentu pedestru francesu, dinsulu, de uritu, cercá intre prinsonierii multi, că ore n'ar aflá câti-va musicanti. Elu si aflá, si inca in numeru fórte mare, inse unulu erá calaretiu, altulu artileristiu, alu treilea dragonu, celalaltu chasseur etc. si astfoliu i astrinse, cu truda mare, i instruí si acuma elu delectéza cu band'a sa pe locuitorii din Glagau. Déca nici nu s'ar întorce dara nococulu francesiloru pe campulu de resbelu, totu-si esiste unu locu, unde némtiulu jóca precum i fluera francesulu.

= (*Contele Bismark despre Eugenia.*) Mai decu-

rendu éra-si se vorbiá, că imperatés'a Eugenia s'a dusu la Wilhelmshöhe, ca sê cerceteze pe sociulu ei. Acest'a se credea chiar si in cuartirulu generalu prusescu. Totu pe timpulu acest'a se aflá in Versailles unu diplomatu renumitu, carele incepú a vorbi cu Bismark despre pace, acest'a inse nu voiá sê scia nimicu despre incheierea unei páci cu unu regimu pe care nu-lu recunosea. „Ati fi mai ap'ecati dara sê incheiati pace cu imperatulu séu imperatés'a?“ intrebá diplomatulu. „Oh! Imperatulu a cadiutu atátu de tare, încátu si-a nimicitu si dinasti'a pñtru totu-de-una; éra imperatés'a incanici cuventulu acela nu l'a tñnutu, că nu va cercetá mai multu pe barbatulu ei.“ „Asié dara o in Wilhelmshöhe?“ „Asié audu; inse credu că acolo nu va rémané multu, că-ci — a dusu cu sine pucine vestminte“, observá Bismark cu ironia.

= (*Unu batalionu de romani in Franci'a.*) Dupa o epistola din Lyon, datata din 20 decembre, reproducem cu cea mai viua bucuria urmatóriele: „Unu numeru fórte mare de romani sosl in Lyon, pñtru ca sê se lupte pñtru Franci'a. Intre ei e si dlu Valentineanu directorulu foiei democratice „Reform'a.“ Acesti romani voru formá unu batalionu, care va operá in resbelu dimpreuna cu Garibaldi. Din parte-ne dorimu din sufletu braviloru nostri frati sê se lupte cu gloria in contra cutrupitoriloru sororei nóstre Franci'a!

= (*16,000 de boi pñtru Paris.*) Trecura luni, de candu se anunciá din cuartirulu generalu germanu, că Parisulu nu peste multu va capitulá, neavendu victualele necesarie. Unu cive germanu, socotindu că dupa luarea Parisulu va poté face unu „Geschäft“ bunu intre locuitorii de acolo, — cumperá 16,000 de boi, spre a-i duce dupa óstea invingatória germana in Parisu, sê-i vindia cu unu pretiu indiecitu. Dar trecura septemani preste septemani si Parisulu inca totu nu capitulá. Speculantulu germanu si-vinde acum in tóta septemana câte-o parte din ciurd'a sa de boi, pñtru ca sê cumpere cu banii acestia fenu pñtru ceilalti, si déca parisienii voru mai continuá glum'a, sermanulu Michel se va tredí cu boulu ultimú, care va fi unu martoru alu — speculatiunii sale intielepte.

= (*Unu prinsonieru fericitu.*) Pe langa tóta ur'a nemarginita a francesiloru in contra prusieniloru, totu-si se afla unu prinsonieriu francesu, care cu timpulu se va face inca unu bunu patriotu prusianu. Minunea acest'a ni-o desléga — amorulu. A nume unu prinsonieriu de origine din Elsat'i'a se ocupá din distragere, in giurulu Berlinulu, cu lucrulu de campu. Cu inceptulu inse se inamorá de copil'a posesorulu, la care lucrá dinsulu Copil'a inca vorbiá cu placere cu acestu june frumosu, si rezultatulu a fostu acel'a, că nu numai anemele aceste iubitórie se contielesera, ci si parintii copilei incepura o corespundintia cu junele francesu, si se invoira ca dupa terminarea prinsórei junii amorosi sê se cunune, sê traiésca la bunurilu loru de langa Berlinu, — si astfeliu francesulu elsatianu are sê se faca unu cive germanu.

△ (*Mai nou din campulu resbelulu.*) Prusienii incepura a bombardá fortulu de pe muntele de la Mont-Avon. O depesia mai nóua anuncia deja, că numitulú fortu fu si cuprinsu de prusienii. De acolo ei vreu sê bombardeze suburbiele Belleville si St. Antoine, unde locuescu mai alesu lucratori, pe cari vreu sê-i sumatie in contra guvernulu provisoriu.

Glume si nu pré.

— Ce nou scfi din lumea mare ?
 — Audu, câ in Madridu se facu mari pregatiri pentru primirea noului monarcu, principele de Aosta.
 — Ce pregatiri ?
 — D'apoi chiar acuma cetescu, câ poporul a impuscatu de optu ori spre Prim, carele a facutu a se alege numitulu principe.

— Dar din Roman'a ce se mai aude ?
 — Nimica nou.
 — Nu se pôte.
 — Ba dieu se pôte. Lucrurile pe acolo oungu acuma in ordinea cea mai buna. Chiar acuma cetescu in diuarie, câ ministeriulu de véra in fine a caditu, si acuma are sê urmeze ministeriulu de érna.

— Pentru ce dîci tu „ministeriu de érna“ si „ministeriu de véra“ ?
 — Pentru câ in Romani'a de multu timpu sunt totu câte dóue ministerie pe anu, unulu apoi se numesce „de érna“, celalaltu „de véra.“

— Dar la noi in tíera ce se mai intempla ?
 — S'a descoperitu o raritate mare.
 — Ce ?
 — Unu omu pe valea Crisiului, carele a trecutu de 115 ani.

— Dieu mare minune !
 — Apoi elu in tóta viéti'a sa n'a intrebuintiatu nici o medicina.
 — Apoi asié dara nu-i nici o minune.

— Mai scfi ce-va ?
 — Da.
 — Ên spunc-mi-o !
 — Intr'unu orasiu alu Transilvaniei s'a formatu o „Societate de asiguratiune in contra corfeloru ce dau fetele petîtoriloru.“ Nu te vei face si tu membru ?...

— Mi-ar placé sê cunoscú mai antâiu statu-tele ei.
 — Se voru publicá acusi.
 — Unde ?
 — In loculu acel'a, unde conversâmu noi acuma.

— Domnule, de ce nu-mi imprumuti 5 fl. dóra pen-tru câ nu me cunosci ?
 — Ba, din contra pentru câ te cunoscú pré bine.

Mergendu judele satului odata la preambulare, in-telnî pe unu fecioru, carele furase unu iepure.
 — Ai furatu, mei Ioane iepurele ? — întrebâ judele.

— Ce iepure ?
 — A carui urechi se vedu de sub sumanulu teu. Feciorulu rusînatu voiá sê plece mai departe.
 — Mei Ioane, i dîse judele, de alta-data séu fura iepure mai micu, séu pórtá sumanu mai mare !

Gâcitura de siacu

de Anastasia Leonoviciu.

com-	su-	ma-	e	te,	me	t'a	me
re	visu	ba-	De	cea	Nu	Dra-	lu-
fe-	culi	Tó-	do-	ra	cu.	nu-	Lup-
in-	Na-	rin-	di-	si	ce	ta	ges-
se	te	de	sbó-	rin-	ne-	te-	sandu
tiu-	sa,	tia	tia	suri-	li-	Pen-	as-
sunt	te	re-	ca-	suri	drep-	la-	ta-
ci	nei	vi-	ta-	a-	re	in	tru

Se pôte deslegá dupa saritulú calului.

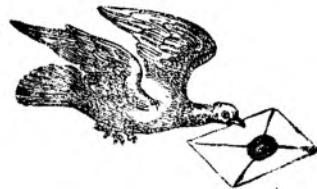
Deslegarea gâciturei de siacu din nr. 47.

Tieni tu minte, fetisióra,
 De momentulú multu frumósu,
 Candu noi doi in gradinióra
 Ne primblamu in susu si 'n josu ?
 Floricele mitutele
 Surideau acolo 'n síru ;
 Tu-mi rupsesi vr'o trei din ele,
 Sê le tienu de suveniru.

Io ifu Vulcanu.

Deslegare buna primiramu de la dómnele si dom-nisiórele : Maria Gaitanu, Maria Budai, Valeria Bianu, Nina Alesandrescu, Eufrosina Popescu ; si de la dom-nii : Demetriu Gasparu, Paulu Paladi, Ionu P. Chihaiá, Tertescu, Demetriu Alesianu, Simeonu Moldovanu.

Post'a Redactinnii.

Blasiu. Dlui S. S. Aceste nu se potú publicá, dar se vede din ele, câ ai talentu. Decí inainte, studiandu cu diligintia pe poetii cei mari !

„Scene tragice din trecutu.“ Novela originala. E o descriere simpla, la care fantasi'a creatória n'a participatu de felu. Poe-siele poporale voru urmá.

Suplementu I. : „Cavalerii noptii“ tomulu II, còl'a VI.

Proprietariu, redactoru respundiatoru si editoriu : **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. Piat'a Pesciloru, Nr. 9.